

אישי לרעהו

לקט אפרות
חז"ל, רעיונות,
עובדות והנהגות
פגדולי ישראל,
על מדות טובות
שכביאות לאהבת
הזולת, הנלפדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכה: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס
בלי רשות בכתב

מכון אהבת אמת - המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת ע"ש ר' צבי יהודה דומוביץ ז"ל
רח' אבן עזרא 2 ירושלים 92424 טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812

שבת קודש ח חשון תשע"ב: הדלקת נרות - ירושלים 4:12 תל-אביב 4:26 חיפה 4:16 מוצאי שבת - ירושלים 5:25 תל-אביב 5:24 חיפה 5:24 ר"ת 6:03

פרשת לך לך

קירוב רחוקים

לקרב רחוקים ולסייע בידם לזכות באושר הרוחני שבחיי תורה ומצוות!

נלמד מהפסוק: "ואת הנפש אשר עשו בחרן" (פרק יב"ה)

וכתב רש"י: "שהכניסו תחת כנפי השכינה, אברהם מגייר את האנשים ושרה מגיירת את הנשים ומעלה עליהם הכתוב כאילו עשאו". ושאלו חז"ל (במד"ר): איך יתכן שעשו את הנפש, והרי אם מתאספים כל באי עולם לברוא אפילו יתוש אחד, אין יכולים לזרוק בו נשמה?! אלא אלו הגרים שגיירו, וללמדך שכל המקרב והמגייר... כאילו בראו. עוד אמרו חז"ל (סנהדרין צט:): כל המלמד את בן חברו תורה, מעלה עליו הכתוב כאילו עשאו שנאמר "ואת הנפש אשר עשו".

מספרים חז"ל בגמרא (בבא מציעא פה.) עד כמה טרח וחיזר רבי הקדוש אחר צאצאי גדולי התנאים כדי להחזירם בתשובה ולעשותם גדולי ישראל: כאשר נזדמן רבי למקומו של רבי אלעזר בן רבי שמעון שאל את אנשי המקום אם יש לו בן לאותו צדיק, ואמרו לו, יש לו בן אך הוא פורק עול. הביאו רבי לפניו והסמיכו שיקרא 'רבי' כדי שמחמת תואר זה יחזור בתשובה ויעסוק בתורה. הוא ביקש מרבי שמעון בן איסי [שהיה דודו] שילמדו תורה.

מספרות הגמרא שכל יום היה אותו הבן אומר לרבי שמעון: "רוצה אני לשוב לעירי", והיה רבי שמעון משכנעו שלא כדאי לו להפסיק מללמוד תורה "שהרי עשו אותך חכם ופרסו עליך בגד של זהב ואף קראו לך רבי והיאך אתה מוותר על כל זה ורוצה לחזור לעירך?" ואכן בנו של רבי אלעזר השתכנע ונשבע שישאר ללמוד תורה.

כאשר גדל אותו הבן, הגיע ללמוד בישיבתו של רבי, וכששמע רבי את קולו, שדמה לקולו של אביו רבי אלעזר, קרא עליו את הפסוק (משלי יא ל) "פרי צדיק עץ חיים ולוקח נפשות חכם". "פרי צדיק" - זה בנו של רבי אלעזר "ולוקח נפשות חכם" - זה רבי שמעון בן איסי שהחזירו למוטב ולימדו תורה, שנחשב כאילו קנה נפשו ונעשה לו כבנו.

ומוסיפים חז"ל לספר שגם את נכדו של רבי טרפון החזיר רבי למוטב. ושואלת הגמרא מדוע הוצרך רבי לטרוח ולחפש אחריהם כדי להחזירם למוטב? ועונה הגמרא משום ש"כל המלמד את בן חברו תורה זוכה ויושב בישיבה של מעלה". וכן "כל המלמד את בן עם הארץ תורה אפילו אם הקב"ה גוזר גזירה, מבטלה בשבילו שנאמר "ואם תוציא יקר מזולל כפי תהיה". א"כ רואים עד כמה חשוב אצל הקב"ה שיחזירו את הבנים בתשובה וילמדו תורה.

על חובת עשיית נפשות לתורה כתב הגרא"א **דסלו** זצ"ל באחת מאגרותיו: "צריך לעשות בני תורה לא רק מן הילדים אלא גם מן המבוגרים. אם אנו לא נעשה, מי יעשה? מה ה' דורש מאתנו עכשיו? לקחת חבל ולחגור מתנינו ולסובב לחפש מושפעים אשר נוכל לעשותם לבני תורה..."

את הנפש אשר עשה...
יום אחד כאשר הגיע הצדיק רבי יעקב יוסף הרמן זצ"ל לישיבה אותה יסד, מצא שם אשה מבוגרת בוכה בדמעות שליש ולידה יושב נער צעיר.
אשה זו הייתה מתחננת מדי יום לפני ההנהלה שיקבלו את נכדה, אך לשוא, שכן הנער שמלאו לו שנים עשה שנה, לא קיבל כל חינוך יהודי לפני כן, ואין כיתה שתתאים לו.
שאל אותה הרב הרמן לפרש דמעותיה והיא בכתה בשברון לב: "בתוך שנה יהיה נכדי זה "בר מצוה" והוא אינו יודע לברך אפילו את ברכות התורה, אין לי כסף לשכור עבורו מורה פרטי. שנתי נודדת בלילות מדאגה לעתידו של נכדי..."
הרב הרמן הרגיע את הסבתא והבטיח לה שיכין את נכדה לקראת כניסה לכיתה מתאימה עבורו בישיבה. פני האישה אורו.
מאותו יום ואילך, לא רק שהקדיש מזמנו כדי לקרב את הנער אל מושגי הדת, אלא אף שבר מורה מיוחד עבורו כדי להקנות לו ידיעות בסיסיות ביהדות. תוך ששה חודשים התקבל הנער לישיבה, ובהג" יעו לבר מצוה ברך את כל הברכות לשמחתה של סבתו שהוסיפה עוד ברכות כהנה וכהנה על ראשו של הרב הרמן. ברבות הימים גדל הנער לבן תורה אמיתי ואף הוכתר כאחד מרבני הקהילה.
הכל לאדון הכל

מוקדש לעילי נשמת

הרב פנחס הלוי זצ"ל

בן הרצה"ג רבי שמואל שמעלקא הלוי זצ"ל ה"ד

נלב"ע י"ג כרחשון תשמ"א

ת. נ. צ. ב. ה.

תפלה על הזולת

להתפלל ולבקש רחמים על הזולת הנמצא בצרה ומצוקה וזקוק לישועה!

נלמד מהפסוק: "עד מקום שכם" (פרק יב"ו)

וכתב רש"י: להתפלל על בני יעקב כשיבואו להלחם בשכם. כיוצא בזה פירש רש"י על הפסוק להלן: "ויבן שם מזבח" (יב"ח): נתנבא שעתידין בניו להכשל שם על עוון עכן והתפלל שם עליהם. כמו כן אומרים חז"ל (מד"ר לט"א) על אברהם אבינו ש'היה מתפלל על עקרות והן נפקדות, על החולים והם מרויחים'.

כל שיכול לבקש על חברו ואינו מבקש נקרא חוטא

על הפסוק "וטמא טמא יקרא" (ויקרא יג"מה) אומרים חז"ל (שבת סז.) שצריך המצורע להודיע צערו לרבים, ורבים יבקשו עליו רחמים. מכאן עלינו ללמוד - אומר הגר"ש פינקוס זצ"ל - שיש לתת ליבנו לענין הנשגב והחיוב המוטל על כל אחד ואחד להתפלל על הזולת הנמצא בצרה.

שהרי בטבעו של כל אדם הגון שכאשר רואה הוא את זולתו בצרה, ובידו לעזור לו, בוודאי יחוש לעזרתו במה שיוכל, וכגון כשרואה אדם השרוי במצוקת פרנסה, ויש לו ברשותו הרבה ממון כדי שיכול לחלצו ממצוקתו, וודאי היה מעניק לו מתנה נדיבה. או אם היה אחד מידידיו עשיר מופלג המחלק מתנות ברוחב לב לכל נצרך, וודאי שהיה מבקש עבור חברו הנזקק.

אם כן, מכיון שיש לכל אחד ואחד מאתנו אוהב וידיד נפש, אב הרחמן שישועת כולן בידו, הרי בידינו לקרוא אליו עבור חברנו שיעזרהו בכל מה שהוא צריך. וכדברי חז"ל (ברכות יד): "כל שאפשר לו לבקש רחמים על חברו ואינו מבקש נקרא חוטא". שאם אינו מבקש על חברו, הרי ממה נפשך: או שיש כאן חסרון באמונה ביסודות ענין הקירבה להש"ת ואפשרות התפלה - שהם יסודות גדולים בעיקרי התורה, או שיש כאן אכזריות בכך שיודע שבידו לעזור ומעלים עין ואינו עוזר, וממה נפשך חוטא יקרא.

מוסיף הגר"ש פינקוס: "וכאשר שומעים על חולה, פעמים מפתק בבית הכנסת, פעמים ממודעה בעיתון "נא לבקש רחמים על..." ואין איש שם על לב, או כשיש תפלת רבים באמירת תהלים כמה דקות אחר התפלה, אין לנו פנאי וכל אחד בורח לדרכו, מי יודע כמה נפשות יתבעו ממנו!" עכ"ד.

התפלה צריכה לבוא מזעקת הלב ולא מחמת שמצווים להתפלל

מצות התפלה אינה כשאר המצוות שבתורה כמו קריאת שמע וכיו"ב. שהרי היא עבודה שבלב. התפלה בה אנו משבחים ומודים להקב"ה ומבקשים בה את צרכינו וצורכי 'עמך ישראל', צריכה לבוא מתוך רצון פנימי והשתוקקות הלב, ולא שאנו מוכרחים להתפלל כי נצטוונו... על כן התפלה אינה בתורת "קבע" כשאר המצוות, אלא בתורת "תחנונים". ולכן הנידון אם "מצוות צריכה כוונה" או לא, אינו נוגע לגוף התפלה, שכן תפלה ללא כוונת הלב הרי חסר בכל מהות התפלה.

ואכן מצאנו מובא (בדרך שיחה) בשם הגאון רבי חיים קנייבסקי שליט"א שביאר עפ"י רעיון כעין זה את שאמרו חז"ל בגמרא (ברכות לב:): "גדולה תפלה יותר מן הקרבנות". שלכאורה טעון ביאור: הרי לענין מצות תפלה נחלקו הרמב"ם והרמב"ן אם היא מצוה מן התורה או רק מדרבנן, ובקרבנות הרי יש עשרות מצוות עשה מן התורה וא"כ מדוע התפלה גדולה יותר מן הקרבנות?

אלא הביאור הוא, כי תפלה צריכה שתבוא מאליה, מזעקת הלב לאבינו שבשמים, אבל כשהתפלה באה מחמת שמצווים להתפלל, אין זה תפלה שנאמר עליה שהיא גדולה מן הקרבנות.

"כל אדם יכול להושיע לחברו בתפלתו"

כ"ק האדמו"ר מסוכוטשוב - רבי אברהם ברנשטיין זצ"ל (בעל אבני נזר) היה לועג לאותם חסידים שהיו רואים את עיקר עבודתו של האדמו"ר ב'מופתים'. "אפשר שגם לפקוד עקרות נחשב אצלם למופת" - היה אומר - "אבל זה יכול לפעול אפילו שואב המים..."

הא כיצד? היה האדמו"ר מסוכוטשוב מוסיף ומסביר: "כל אדם יכול להושיע לחברו על ידי תפלתו, אבל זאת בתנאי שצרתו של חברו תהא נוגעת עד נקודת לבו. אבל אין זה דבר קל להרגיש במדה כזאת את צרתו של חברו עד שיראה אותה כצרתו ממש. לכך צריך להיות איש המעלה."

ואכן, האדמו"ר עצמו, שצרת הזולת היתה נוגעת עד "נקודת לבו", היה לא פעם מפסיק מלימודו, החשוב לו מכל, ואומר פרקי תהלים ומתפלל עבור מי שהיה זקוק לרחמים.

ומורגל היה בפיו: "הדאגה לכלל ישראל קודמת לדאגה לפרט". ואפילו אם נוגע היה הדבר לאחד מבני משפחתו הקרובים.

פעם נכנסה רעייתו עם נכדתם לפני תפלה 'כל נדרי' וביקשה ממנו להתפלל עבורה שיוכלו להשיאה בהרחבה. השיב לה: "עכשיו הזמן להתפלל בעד הכלל ולא בעד הפרט".

מגדולי החסידות

צרת הפרט שהיא צרת הכלל...

באחת הפעמים הוצרך הצדיק רבי סלמאן מוצפי זצ"ל לערוך תפלה פומבית על צרת הפרט. כאשר אירע שאחד מתלמידיו - שהיה ממונה על צרכי ציבור הלומדים בישיבתו ואחראי על ארגון השיעורים והספרים - חלה אנושות והרופאים לא מצאו תרופה למכתו.

אמר על כך רבי סלמאן: אמנם אין לעורר יותר מדי רחמים ולהרעיש באופן יוצא מגדר הרגיל על צרת הפרט, אך מכיון שחולה זה ממונה על השיעורים והתפללות של ישיבתנו, ועתה שחלה נמצא כי רבים הם הסובלים מכך, הרי שזו צרת רבים, והדבר נוגע לכלוננו...

ערך רבי סלמאן סדר לימוד מיוחד לרפואת התלמיד במשך לילה שלם. בחצות הלילה פתח את שערי ההיכל, ובמשך שעות ארוכות ייחד יחודים, הרבה בתחינות ובבקשות עד עלות השחר. באותו שבוע קם החולה מחוליו. **עולמו של צדיק**

"תעשה מה שהיה מקובל מזה דורות..."

מעשה שהגיע אדם אל הגה"צ רבי מרדכי צוקרמן זצ"ל ותינה צרתו: גיסו חולה אנוש רח"ל. הרופאים לא נותנים כל תקוה. הוא אדם צעיר ובביתו ילדים רבים... והנה המליצו לו - כמוצא אחרון - לתת לזכות החולה סכום עצום לצדקה, שיהיה בבחינת 'נפש תחת נפש', ברם הסכום הוא מעבר ליכולתו. גם לו יש משפחה שצריך לפרנס, וגם משפחת גיסו החולה נזקקים לעזרתו. מה יעשה? האם בכל זאת ראוי להוציא סכום עצום כזה לרפואתו?

דחה רבי מרדכי את הרעיון בהינף יד: "אין זו מהתבונה לדרוש מאדם מסירות נפש שכזו... תעשה מה שהיה מקובל מזה דורות: תפתח את ארון הקודש ותגיד תהלים במנין, בבכיות ויללות... זכורני מעשים שסיפרו על 'נפטר' שהתעורר מכח התפללות..."

יחיד ודורו

שלא להפסיד ממון חברו ולא להשתמש ברכושו ללא רשות!

נלמד מהפסוק: "ויהי ריב בין רעי מקנה אברם ובין רעי מקנה לוט" (פרק יג-ז)

וכתב רש"י: לפי שהיו רועיו של לוט רשעים ומרעים בהמתם בשדות אחרים, ורועי אברם מוכיחים אותם על הגזל, והם אומרים נתנה הארץ לאברם ולו אין יורש ולוט יורשו ואין זה גזל, והכתוב אומר "והכנעני והפריזי אז יושב בארץ" ולא זכה בהם אברם עדיין.

מצינו בגמרא (ברכות ו:): עוד סוג של "גזלה". אומרים חז"ל: "כל שידוע בחברו שהוא רגיל ליתן לו שלום, יקדים לו שלום... ואם נתן לו ולא החזיר, נקרא גזלן שנאמר "ואתם בערתם גזלת העני בבתיכם" (ישעיה ג, יד). ופירש רש"י: "והלא אף גזילת העשיר גזילה היא? אלא גזילת העני שאין לו כלום לגזול ממנו אלא שלא להשיב על שלומו.

וצריך להבין: מדוע אם לא החזיר שלום נקרא גזלן? וכי מה גזל לו? **ביאר** זאת רבינו הגרא"מ שך זצ"ל באחת משיחותיו (הובא במחשבת מוסר ח"א - פרשת בשלח): "חז"ל הבינו שכאשר אדם מונע מהזולת מה שהוא צריך לומר לו, זהו גזילה! הוא הדין כשאומר דבר שקר לחברו, הריהו גוזל ממנו את האמת! שכן במה שונה הדבר מאי אמירת שלום?

אנחנו מבינים כדבר פשוט שגזל הוא בפרוטה, שהרי פחות מפרוטה זה חצי שיעור... אך מושגי התורה במהותה של גזילה שונים הם. רואים זאת בפסוקי התורה: שרה אמרה לאברהם חמסי עליך (בראשית טז-ה). כלומר: אתה חומס אותי בזה שאינך מתפלל עלי! כזה דבר נחשב חמס.

הנה כי כן, דורשת התורה מאתנו הנהגות רבות הנובעות מאיסור גזילה - אומר הגרא"מ שך - בהנהגותינו נוכל למצוא מעשים שנחשבים לגזל. וגזל היא עבירה שפוסלת לעדות! ואף אם נאמר, בצדק, שאין זה חמור כמו גזל ממש עד כדי לפסול לעדות, אבל עכ"פ הרי רואים שהתורה קוראת לזה גזל, כי התורה מדברת בשפה אחרת ממושגינו, ודורשת מהאדם יותר ממה שהיה אדם מעלה על דעתו לדרוש מעצמו. וכל כך למה? מפני שהתורה מחשיבה את האדם הרבה יותר ממה שהוא מחשיב את עצמו.

נקי כפים...

זהירות יתירה היה נוהג הגה"צ רבי אליהו דושניצר זצ"ל בעניני ממון. מטעם הישיבה סיפקו לו חשמל לביתו, שהיה צריך עלוב ודל. הוא קימץ בשימוש בחשמל עד קצה הגבול. כשישב לסעוד ארוחת ערב, נהג להדליק עששית נפט ולכבות את החשמל באמרו: "לאכול די בזה!"

בשנותיו האחרונות נהג כך גם ביושבו רכון על ספריו באומרו: "לעת זקנה צריכים לחשוש אולי תחטפני שינה ליד הספר... ונמצא החשמל דולק על חשבון הישיבה ללא צורך..." **נחלת אליהו**

זהירות בכסף קדשים...

העיד כ"ק האדמו"ר גאב"ד אונגוואר - הגאון רבי מנשה קליין זצ"ל: נזהר היה כ"ק האדמו"ר מקלויזנבורג - **רבי יקותיאל יהודה הלברשטאם** זצ"ל בכסף קדשים דרך הפלגה ממש - כאשר מצא בארנקו באחד הימים מטבע זוטא של עשר סענט, אשר לא ידע מה טיבו, ומהיכן הגיע לידיו, נתמלא דאגה גדולה ולא ידע את נפשו. ולא היה מסוגל לעמוד בתפלה עד שנזכר מהיכן מוצאו ותשקוט רוחו.

זהירות בפרוטה אחת [ממעות הקדש] היתה כאילו מדובר באלפי אלפים דינרי זהב. קרה פעם שנפלה מידו מטבע קטנה לארץ. התכופף הרבי וחיפש אחריה, והאריך בחיפושיו עד בוש, אך לא מצאה. נפלט מפי האיש שעמד בקרבתו: "מאי כולא האי? וכי אין חבל על הטרחה?"

הזדעזע הרבי ואמר לו: "במילים אלו פסלת את עצמך מלהמנות גבאי של צדקה... וכי זוטראת... פרוטה של מעות הקדש..."

לפיך האש

אל תתחבר לרשע

להתרחק מחבר רע ולא לדור בין אנשי רשע!

נלמד מהפסוק: "זה' אמר אל אברם אחרי הפרד לוט מעמו" (פרק יד-ג)

וכתב רש"י: כל זמן שהרשע עמו היה הדיבור פורש ממנו" וכן ברש"י על הפסוק "ואנשי סדום רעים וחטאים" (ג יג) נדרש לוט לגנאי. שאף על פי שהיו רעים וחטאים, לא נמנע לוט מלשכון עמהם. **כידוע**, השלטונות הרוסיים לחצו על ישיבת וולוז'ין שילמדו בה את השפה הרוסית וכן ביקשו לצמצם את מספר התלמידים. **הנצי"ב** זצ"ל ראה בכך סכנה ונימק זאת בדברים הבאים:

נאמר "הן עם לבדד ישכון ובגויים לא יתחשב" - אם עם ישראל רוצה לשכון, למצוא לו מנוחה בלתי מופרעת, הרי שעליו לבודד את עצמו. מפני שאם סבור הוא "ובגויים" - שהתקרבותו אל הגויים ולימודו ממעשיהם, יעזרו לו למצוא חן בעיניהם ולהחזיק אצלם מעמד, אינו אלא טועה טעות מרה, מפני ש"לא יתחשב" - שהגוי אינו מתחשב בכך שאתה מתקרב אליו, רוצה בידידות ושואף להטמע בקרבן. הוא ממשיך לשנוא אותך, על אף כל מאמצך להתחבר אליו ולהיות כמוהו.

או"א - ביאר הנצי"ב - מצבו של העם היהודי יותר גרוע. כי אז הוא בבחינת דבר המשתנה מצורתו, מאבד את הצורה והתוכן והופך להיות נקלה ומאוס. כמו האדם המאבד את צורתו הרוחנית ויוצא מדעתו - שגרוע הוא מכל יצור, כך היהודי המאבד את צורתו - גרוע הוא מכל יצור.

להרחיק מהם ומהמונם...

חובת ההרחקה מן הזרמים הפסולים, לא פסקה מפיו של הגאון רבי אהרן קוטלר זצ"ל. אחד מתלמידיו לשעבר בא לבשרו כי נולד לו בן וביקש את ברכתו שהבן יגדל להיות יהודי טוב, ולא סתם יהודי, אלא יהודי עפ"י הבנת רבי אהרן...

פתח רבי אהרן ובירכו: "יהא רעוא מן שמיא שיזכה להיות דבוק בתורת ה', ואילו לרווחת הזמן לא תהיה שום השפעה עליו!"

נהוג היה בישיבתו של רבי אהרן - "בית מדרש גבוה", שכאשר קראו את ראש הישיבה לעלות לתורה היו אומרים "יעמוד מורנו ורבנו" ולא מכריזים את שמו המלא כפי שקוראים לאדם אחר "יעמוד פלוני בן פלוני", וזאת מפני יראת הכבוד.

באחד הימים נודע לרבי אהרן כי בבית תפילתם של הקונסרבטיבים בליקווד, נהוג לקרוא לעולים לתורה בקיצור "יעמוד הכהן" "יעמוד הלוי" יעמוד שלישי וכן הלאה מבלי לנקוב בשמותיהם. מיד הורה לגבאי הישיבה, שמכאן ואילך יקראוהו לתורה בשמו ובשם אביו דוקא. כדי שלא להדמות להם אפילו במשהו ח"ו.

מתוך ספר על רבי אהרן שעתיז לצאת בקרוב

בין איש לרעהו

ומי כעמך ישראל

סיפורים בני זמננו

האמת היחידה / הרב נפתלי וינברג

האמת היא שהשקרים בהם אנשים נכשלים הינם רק חלק אחד של עולם השקר. בשורות הבאות נגלה שגם מי שמעולם לא נכשל בשקר, עלול להיות חלק אינטגרלי, בלתי נפרד, מעולם השקר.

מדוע?

משום שהאמת לאמיתה היא שכל העולם כולו קיים ונפעל אך ורק מרצון השם, הוא אדון הכל ואין עוד מלבדו. מי שמפספס את התובנה הבהירה הזו בעצם חי בעולם השקר.

העולם הזה הוא שקר גדול שבאמצעות ערימות של חומריות מאפיל על הרוחניות. האדם הוא "חלק אלוך ממעל", אך הוא מזהה את עצמו כגוף בשר ודם.

היש לך שקר גדול מזה?!

מאוד קל לטעות בעולם הזה ולומר "כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה" (דברים ח, יז). מיליוני יהודים, לדאבונו, אינם יודעים לומר "שמע ישראל... השם אחד!" ולקבל על עצמם את מלכותו יתברך. המסכנים הללו אינם יודעים אפילו אל"ף ב"ת, והמציאות היחידה שלהם היא המציאות השקרית של העולם הזה.

מכיוון שהשקר כל כך חזק בעולם כולו, ממילא גם יהודים ששומרים תורה ומצוות מושפעים ממנו. גם אצלם מוצאים כאלו שלפעמים עוזבים את שרשי האמת ונמשכים לשקרי ותאוות העולם הזה - שהרי בשונה מהשקר הגשמי את האמת הרוחנית לא ניתן לראות ולמשש, ובוודאי לא את הבורא עולם עצמו.

* * *

מתוך שבעת מיליארדי בני האדם שחיים בעולם הזה, קיים מיעוט קטן - כמה מיליונים בסך הכול - של מחפשי אמת, של "עם סגולה" שמנסה לחיות על פי האמת. הניסיון לא קל, והדבר צריך חיזוק תמידי.

החיזוק התמידי הזה מוחבא בברכות והודאות שעוטפות אותנו מבוקר ועד ערב. בכל ברכה, בכל הודאה, מהווה הזדמנות לחזק ולהפנים את ההכרה באמת היחידה שהקב"ה ברא, מהווה ומנהיג את העולם. כל השקר הנראה לעיניים, כל הפיתויים והתאוות, אינם אלא הצגה אחת גדולה. ולנו, עם הנבחר, ניתן התפקיד החשוב מאד, להפיץ אור האמת לכל העולם. להיות "אור לגוים". אבל כדי להצליח בזה דרוש מאתנו להיות מלאים וגדושים עם ההכרה הזאת.

וזאת כוונת ישעיהו הנביא בפסוק הידוע (פרק מ"ג) "עם זו יצרתי לי תהלתי יספרו" לתפקיד זה נבחרנו.

אוטוטו תבוא הגאולה, המסך יפול והאמת תתגלה במלוא עוזיה!

אחת "העבודות" (מלעיל) של חג הסוכות, היא אמירת 'הלל השלם' מידי יום בשירה ובחדווה. הטעמים המיוחדים לאמירת הלל בחג הסוכות ידועים; אם כהודאה על מחילת העוונות ביום הכיפורים ואם כביטוי לשמחה של "חג האסיף" - כמשמעות הפסוק בפרשת ראה "חג הסוכות תעשה לך שבעת ימים באספך מגרנד ומיקבך. ושמחת בחגך" (טז, יג"ד).

אמנם; ההודאה והשמחה בו יתברך, מתעוררות בנפשו של היהודי גם בלא הטעמים הנ"ל, אלא כביטוי "טבעי" למצב הרוחני בו הוא נמצא בחג הסוכות. החל מראש חודש אלול הוא מתחיל "לשפשף" את הנפש ולחטא אותה. הקרצוף מסתיים עם תקיעת השופר של מוצאי יום הכיפורים - או אז חש כל יהודי בשמחה פנימית של "לך אכול בשמחה לחמך" (קהלת ט, ז) שמחה זו נמשכת ומתגברת אל תוך חג הסוכות עד לפסגה של שמיני עצרת ושמחת תורה.

לכאורה ניתן לחשוב שעם סיום ההקפות שניות, אזי הימים הנוראים מאחורינו אך זה פשוט לא נכון, הימים הנוראים אינם מאחורינו אלא איתנו! וכפי ש"מרגלא בפומיה" של הרב הצדיק רבי מנחם וולס שליט"א:

--- "הימים הנוראים לא חלפו - הם התווספו!"

* * *

ימי התשובה והשמחה ממשיכים ללוות אותנו במשך כל השנה הבאה, והביטוי לכך מצוי ב"הלל" שאנו ממשיכים לומר מידי יום ביומו. נכון, אין הכוונה להלל בנוסח המקובל אלא בברכות והודאות להשם יתברך שמקיפות את כל חיי היהודי החל מ"מודה אני" עוד לפני פקחת עיניו בבוקר ועד "קריאת שמע שעל המיטה" בסמוך לנחיתת העפעפיים על האישונים.

חלק גדול מעבודת השם שלנו מסתובב סביב נושא הברכות: ברכת המצוות, ברכת הנהנין, ברכת השבח, פסוקי דזמרה - שהם סוג מסוים של "הלל" שנאמר מידי יום. ועד הברכה שמוזכרת במפורש בתורה, ברכת המזון, עליה נאמר (דברים ח, י) "ואכלת ושבעת וברכת". ברכה זו היא הכרת הטוב והודאה מוצהרת להקב"ה וממנה למדו חז"ל "לכאורה" לתקן את כל הברכות.

השאלה המתבקשת היא: מדוע תופסות הברכות להקב"ה מקום כה מרכזי בעבודת השם שלנו?

* * *

נראה לענ"ד שמונח כאן יסוד עמוק שמקיף את כל מציאות חיינו בעולם הזה!

הזוהר הקדוש מגדיר שאנו חיים ב"עולם השקר", ובלשונו: "עלמא דשיקרא". מה המאפיין של עלמא דשיקרא - האם העובדה שישנם כאן אנשים שמשקרים?